

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE

Kochani Uczniowie!!!

Witam Was na naszym pierwszym spotkaniu w ramach zajęć z doradztwa zawodowego.

Wymogiem współczesnego świata jest kształcenie ustawiczne, czyli kształcenie się przez całe życie. Świat zmienia się dzisiaj tak szybko, że żeby odnaleźć swoje miejsce na rynku pracy musimy się szkolić niemal bezustannie. Działy przemysłu popularne 10-20 lat temu dziś odchodzą w zapomnienie. Podobnie jest z zawodami. Są takie, które są ponadczasowe np. fryzjer, kucharz, murarz czy inne, w których wystarczy lekkie odświeżenie technik na kursach doszkalających. Istnieją też takie np. mechanik samochodowy(a w szczególności elektromechanik), w których trzeba bezustannie się szkolić i zdobywać nową wiedzę, żeby nie pozostać bezużytecznym na rynku pracy i pracę w danym zawodzie utrzymać.

Dlatego zebrałam dla Was kilka informacji nt. kształcenia ustawicznego, z którymi polecam się zapoznać.

Kształcenie ustawiczne – proces stałego odnawiania, rozwijania i doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych jednostki trwający przez całe jej życie. Jest to dotycząca osób dorosłych część uczenia się przez całe życie (ang. lifelong learning) rozumianego jako całość aktywności poznawczych podejmowanych w trakcie życia z myślą o pogłębianiu wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji (z przyczyn osobistych, społecznych lub zawodowych) .

KSZTAŁCENIE USTAWICZNE DOROSŁYCH - WYMOGIEM WSPÓŁCZESNOŚCI

Zasady i cechy kształcenia ustawicznego

Proces kształcenia ustawicznego realizowany jest przez jednostki ludzkie indywidualnie, grupowo lub w ramach określonych instytucji. Proces ten podlega określonym prawidłowościom ujętym w zasady. W związku z tym wyróżnia się następujące zasady kształcenia ustawicznego:

- „zasadę ukierunkowania kształcenia ustawicznego na indywidualne i społeczne cele;

- zasadę świadomego, dobrowolnego i zdyscyplinowanego uczestnictwa w procesie kształcenia ustawicznego;
- zasadę łączenia doświadczenia praktycznego z poznawaniem teorii naukowych;
- zasadę jedności wiedzy, umiejętności, nawyków;
- zasadę poszukiwania optymalnych dla danej jednostki treści, form i metod kształcenia ustawicznego;
- zasadę łączenia kształcenia, samokształcenia i samodoskonalenia;
- zasadę racjonalnego doboru treści kształcenia;
- zasadę samokrytycznej kontroli postępów samokształcenia i kształcenia ustawicznego;
- zasadę respektowania wskazań teorii samokształcenia;
- zasadę sprawdzania w praktyce przydatności uzyskanej w procesie kształcenia ustawicznego wiedzy i umiejętności;
- zasadę porównawczego analizowania problemów i treści kształcenia ustawicznego;
- zasadę renowacji, restrukturyzacji i aktualizacji posiadanej przez daną jednostkę wiedzy naukowej;
- zasadę pełnego, osobistego zaangażowania w procesie samokształcenia;
- zasadę konfrontowania różnych źródeł wiedzy."⁷

W drugiej połowie dwudziestego wieku została sformułowana przez nauki humanistyczne i społeczne zasada kształcenia ustawicznego, zgodnie z którą, „w procesie programowania i organizowania edukacji we wszystkich jej wymiarach i na wszystkich poziomach należy respektować ciągłość doświadczeń, potrzeb, aspiracji, wiadomości i umiejętności tworzenia warunków permanentnego ich doskonalenia, uzupełniania, unowocześniania, wiązania w logiczne i merytoryczne całości, użytkowania w różnorodnych coraz to nowych sytuacjach życiowych."⁸

Zgodnie z założeniami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) „koncepcja uczenia się przez całe życie obejmuje rozwój indywidualny i rozwój cech społecznych we wszystkich formach i wszystkich kontekstach - w systemie formalnym i nieformalnym, tj. w szkołach oraz w placówkach kształcenia zawodowego, w uczelniach i placówkach kształcenia dorosłych oraz w ramach kształcenia incydentalnego - w domu, w pracy i w społeczności. Podkreśla się w niej potrzebę przygotowywania oraz zachęcania wszystkich dzieci do nauki przez całe życie, od najmłodszych lat. Koncepcja ta ukierunkowuje działania w taki sposób, by zapewnić odpowiednie możliwości wszystkim - osobom dorosłym, pracującym i bezrobotnym, które muszą przekwalifikować się lub podnieść swoje kwalifikacje."

Kształcenie ustawiczne jako proces edukacyjny posiada ważne cechy, które dostrzegalne są zarówno w polskiej, jak i oświatowej rzeczywistości innych krajów. Pierwsza cecha to *wielość organizatorów*, czyli instytucje wychowania przedszkolnego, szkoły wszystkich poziomów i typów, placówki zajęć pozalekcyjnych, biblioteki, świetlice, kluby, domy i ośrodki kultury, instytucje artystyczne. Ważną rolę w organizowaniu odgrywa: rodzina, zakłady pracy, związki zawodowe, kościół, koncerty prasowe, radiowe, telewizyjne, filmowe. Wielość organizatorów to zaleta świadcząca o dużym zaangażowaniu sił społecznych w kształcenie ustawiczne. *Różnorodność form edukacji* (dydaktycznych i wychowawczych) to kolejna cecha kształcenia ustawicznego. Dokonuje się ich podziału według różnych kryteriów. Kryterium celu lub typu czynności (formy przyswajania, utrwalania, odnawiania, poszerzania i pogłębiania elementów składających się na kwalifikacje zawodowe i ogólne), kryterium jakości (intensywne i ekstensywne), kryterium - stosunek do szkoły (formy szkolne i pozaszkolne). Biorąc pod uwagę grupę realizowanych celów, w kształceniu ustawicznym wyróżnia się formy dydaktyczne, wychowawcze, artystyczne itp. oraz odnoszące się do ilości uczestników - indywidualne, zespołowe, masowe. Można też mówić o bezpośrednich i pośrednich formach tej edukacji. Kolejną cechą jest *wielopoziomowość*, która wyraża się w zróżnicowaniu treści co do ich poziomu merytorycznego, stopnia złożoności struktury różnych zajęć oraz w stopnia złożoności metod kształcenia (od łatwych do trudnych). Następną cechą kształcenia ustawicznego to *ciągłość*, oznaczająca stałość procesów kształceniowych i wychowawczych, brak przerw nie tylko podczas kształcenia na poszczególnych poziomach i w różnych formach, jak również w czasie przechodzenia pomiędzy poszczególnymi poziomami i rodzajami tego kształcenia. Jest przeciwieństwem przerw, aktywności i doraźności. Ta stałość procesu kształcenia jest warunkiem osiągnięcia znacznych efektów edukacyjnych. Trwałość to szansa na utrzymanie wprawy w uczeniu się i gotowości do intelektualnego wysiłku. *Drożność* pomiędzy różnymi formami i ogniwami kształcenia to jedna z ważniejszych cech. Umożliwia swobodne przechodzenie z jednego poziomu kształcenia na następny, wyższy od poprzedniego, a także swobodne przechodzenie na tym samym poziomie, z jednej formy edukacji do innej - organizacyjnie i metodycznie odmiennej. Kształcenie ustawiczne cechuje również *względna zwartość* i *wewnętrzna spójność* składających się na nie elementów edukacyjnych. Kształcenie, które nie stanowi systemu, jest niespójne wewnętrznie (programowo, organizacyjnie i metodycznie) nie może liczyć na skuteczność.⁹

W wielu krajach, mimo różnic wpływających ze specyfiki narodowej, wyróżnia się cechy wspólne kształcenia ustawicznego, zgodnie z którymi:

- „procesy uczenia się zachodzą w różnych miejscach nie tylko w formach zorganizowanych przez system edukacji;
- wszyscy zatrudnieni muszą posiadać umiejętność samodoskonalenia się w różnych okolicznościach, traktować miejsce pracy jako instytucję edukacyjną;
- zmienia się charakter i wzorce pracy;
- istnieje w związku z powyższymi cechami potrzeba bardziej zaawansowanego systemu doradztwa;
- rozwój multimediiów i rynku oprogramowania komputerowego wpływa w znaczny sposób na kształcenie;
- technologie informatyczne i cyfrowe stymulują kontakty między uniwersytetami i przedsiębiorstwami sektora ICT w zakresie kształcenia na odległość na rynkach globalnych;
- instytucje kształcenia ustawicznego uelastyczniają odpowiedź na potrzeby rynku i kładą większy nacisk na wiedzę użyteczną i praktyczną;
- partnerstwo między uniwersytetami a biznesem i przemysłem ma decydujące znaczenie dla sukcesu ekonomii wiedzy;
- rozmywają się granice między życiem zawodowym a okresem nauki, formalną i nieformalną edukacją;
- szkoły coraz bardziej angażują się w edukację moralną i obywatelską.”¹⁰

Kończąc niebawem szkołę branżową I stopnia staniecie przed dylematem(lub nie) , jak pokierować dalej swoją szeroko rozumianą karierą zawodową. Czy pójść do pracy, czy może kontynuować naukę ?

W osobnym załączniku zamieszczam dla Was podpowiedź, w jaki sposób możecie kontynuować naukę na wyższych stopniach edukacji. Po prostu, co dalej jeśli nie chcę jeszcze iść do pracy, ale chcę kontynuować naukę. Te pogrubione kreski wskazują Wam drogi dalszej edukacji.